

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.11.1973, sp. zn. 4 Cz 59/73, ECLI:CZ:NS:1973:4.CZ.59.1973.1

Číslo: 66/1974

Právní věta: ~Přiznáním náhrady škody rehabilitované osobě ministerstvem spravedlnosti ČSR nebo SSR podle ustanovení § 27 zákona č. 82/1968 Sb. s tím, že na náhradu této škody bude poskytnut např. rodinný domek, který byl vlastnictvím rehabilitované osoby, nedochází ještě k opětovnému nabytí nemovitosti do osobního vlastnictví. Vlastnictví se tu nabývá až uzavřením smlouvy o převodu nemovitosti a její registrací státním notářstvím.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.11.1973

Spisová značka: 4 Cz 59/73

Číslo rozhodnutí: 66

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, Převod vlastnického práva, Vlastnické právo

Předpisy: 82/1968 Sb. § 27

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 66/1974 sb. rozh.

Přiznáním náhrady škody rehabilitované osobě ministerstvem spravedlnosti ČSR nebo SSR podle ustanovení § 27 zákona č. 82/1968 Sb. s tím, že na náhradu této škody bude poskytnut např. rodinný domek, který byl vlastnictvím rehabilitované osoby, nedochází ještě k opětovnému nabytí nemovitosti do osobního vlastnictví. Vlastnictví se tu nabývá až uzavřením smlouvy o převodu nemovitosti a její registrací státním notářstvím.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 29. 11. 1973, [4 Cz 59/73](#))

V řízení o projednání dědictví po A. K., která zemřela 31. 8. 1969, přicházely v úvahu jako dědičky ze zákona pozůstalé dcery A. H. a M. V. Zůstavitelka měla v době své smrti pouze starší obnošené šatstvo, prádlo a obuv v nepatrné ceně. Podle přiznání náhrady škody ministerstvem spravedlnosti ČSR z 25. 4. 1969 sp. zn. odškod. 439/69, provedeného před smrtí zůstavitelky, mělo být z majetku propadlého ve prospěch státu podle rozsudku bývalého lidového soudu v Pardubicích z 23. 10. 1952 sp. zn. 2 T 87/52 a rozsudku bývalého krajského soudu v Pardubicích ze 6. 2. 1953 sp. zn. 2 To 10/53

poskytnuta rehabilitované A. K. na náhradu škody podle ustanovení § 26 a § 27 zákona č. 82/1968 Sb. o soudní rehabilitaci obytná část zemědělské usedlosti čp. 9 v Ž. se stavební parcelou č. kat. 82/68 a zahradou č. kat. 491, které dříve patřily zůstavitelce A. K. jednou polovinou. Vlastníkem druhé poloviny byl L. K. podle výsledků projednání pozůstalosti ve věci sp. zn. D I 736/44 okresního soudu v Pardubicích.

Finanční odbor ONV v Pardubicích pak přípisem ze 7. 7. 1970 č. j. fin. 3-2215/70 státnímu notářství sdělil, že k usedlosti patřila i stodola a že v součinnosti s MNV posoudil možnost vrácení této stodoly podle ustanovení § 15 odst. 2 písm. c/ vyhlášky č. 104/1966 Sb. a rozhodl, aby tato stodola byla v rámci rehabilitace bezplatně vrácena.

Na základě uvedeného přiznání náhrady škody ministerstvem spravedlnosti ČSR a uvedeného přípisu finančního odboru ONV státní notářství v Pardubicích pak zařadilo do soupisu jmění kromě ideální poloviny nemovitostí uvedených ministerstvem spravedlnosti ČSR také ideální polovinu stodoly a vydalo podle ustanovení § 37 odst. 1 not. ř. rozhodnutí o obecné ceně majetku zůstavitele, výši dluhů a čisté hodnotě dědictví; toto rozhodnutí nabylo právní moci. Téhož dne vydalo státní notářství také rozhodnutí, jímž schválilo dědickou dohodu, podle níž veškerý majetek patřící do dědictví převezmou pozůstalé dcery A. H. a M. V. každá jednou polovinou. Dalším rozhodnutím pak státní notářství potvrdilo nabytí dědictví po zůstavitelce A. K. ve smyslu schválené dědické dohody. Toto rozhodnutí neodůvodnilo s poukazem na ustanovení § 17 not. ř.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že těmito rozhodnutími státního notářství byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Ohledně majetku zůstavitelky A. K. došlo ke zrušení vedlejšího trestu propadnutí jmění ze zákona podle ustanovení § 26 odst. 2 zákona č. 82/1968 Sb. v rozsahu tam uvedeném a v souvislosti s tím vznikl nárok na náhradu škody podle ustanovení § 27 téhož zákona. Přiznat k žádosti oprávněných osob tuto náhradu škody příslušelo podle ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 82/1968 Sb. (a ustanovení § 374 tr. ř.) ministerstvu spravedlnosti. Ministerstvo spravedlnosti ČSR také o této otázce rozhodlo; to ovšem nemělo důsledky ve smyslu ustanovení § 133 o. z., že by totiž bez dalšího došlo k nabytí osobního vlastnictví k nemovitostem. Ministerstvo spravedlnosti ČSR v takovém případě nerozhodlo o přechodu vlastnictví, nýbrž k žádosti oprávněného pouze přiznávalo náhradu škody podle zákona o soudní rehabilitaci. Toto přiznání náhrady škody je pak podkladem pro další opatření státních orgánů směřujících k opětovnému nabytí vlastnického práva poškozeným nebo jeho dědici.

Takovým opatřením je smlouva o převodu nemovitosti, kterou s poškozeným, popřípadě s jeho dědici, uzavře finanční odbor příslušného ONV v rozsahu uvedeném ministerstvem spravedlnosti ČSR. Vlastnictví k nemovitostem přejde pak na oprávněné ve smyslu ustanovení § 134 odst. 2 o. z. registrací smlouvy o převodu nemovitosti.

V daném případě byl sice za života zůstavitelky přiznán nárok na náhradu škody vrácením nemovitostí, avšak nedošlo za jejího života ještě k uzavření smlouvy o převodu vlastnictví, takže předmětem dědictví by mohl být jen tento majetkový nárok, nikoli nemovitosti samy.

Nebyl-li podklad pro zařazení jedné ideální poloviny obytné části zemědělské usedlosti do aktiv dědictví, tím méně pak byl podklad pro zařazení ideální poloviny hospodářské budovy (stodoly). Nárok na vrácení stodoly nebyl uveden v přiznání nároku ministerstvem spravedlnosti ČSR na náhradu škody ve smyslu ustanovení § 27 odst. 1 písm. f/ zákona č. 82/1968 Sb. Nebyl tu tedy v den smrti zůstavitelky nárok, který by bylo možno vyčíslit a zařadit do aktiv dědictví.

Přiznáním náhrady škody rehabilitované osobě ministerstvem spravedlnosti, spočívajícím ve vrácení nemovitosti, se určuje pro státní orgány rozsah majetku, který má být poškozenému vrácen. Finanční odbor ONV ve svém přípisu ze dne 7. 7. 1970, zaslaném státnímu notářství, sice poukazoval i na ustanovení § 15 odst. 2 písm. c/ vyhlášky č. 104/1966 Sb., avšak i v takovém případě by bylo třeba k převodu vlastnictví registrované smlouvy. K tomu do dne úmrtí zůstavitelky nedošlo.

Státní notářství tedy pochybilo, když zařadilo uvedené nemovitosti do aktiv dědictví.

Státní notářství dále nesprávně neodůvodnilo rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví s poukazem na ustanovení § 17 odst. 3 not. ř. Rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví, jímž se rozhoduje ve věci samé, není rozhodnutím, které má na mysli ustanovení § 17 odst. 3, věta první, not. ř.; musí proto obsahovat odůvodnění (§ 17 odst. 2 not. ř.).

Rozhodnutími státního notářství byl tedy porušen zákon v ustanoveních § 4 odst. 1, § 17, § 34 odst. 1, § 37 odst. 1 a § 39 odst. 2 not. ř. v souvislosti s ustanovením § 133, § 134 a § 482 o. z.